

SĂ NU UITĂM!

PORTILE PADURII de Elie Wiesel (dramatizare de Dinu Cernescu) ● Teatrul Evreiesc de Stat ● Data premierei: 19 februarie 1990 ● Regia: Dinu Cernescu ● Scenografia: Sorin Bancu ● Muzica: Harry Maiorovici ● Traducere în idiș: I. Kara ● Distribuția: Răzvan Popa (Gregor), Rudy Rosenfeld (Gavril), Miriam Roxana Ionescu (Maria), Nicolae Călugărița (Ionel), Theodor Danetti (Învățătorul), Ioana Crăciun (Clara), Mircea Stoian (Leib), Constantin Cotimanis (Primarul), Mihai Cibu (Jandarmul), Nicolae Macovei (Bărbatul), Eugenia Balaure (Săteanca), Cornel Ciupercescu (Partizan 1), Geo Dobre (Partizan 2), Marian Stan (Partizan 3), Andrei Farcaș (Voce Rugă). Lectura textului în limba română: Dorina Păunescu

Născut în 1928 la Sighetul Marmatiei, deportat din Ardealul de Nord (aflat sub dominație horthystă) în lagărele de exterminare naziste (unde își pierde părinții și cele trei surori), Elie Wiesel este una dintre marile conștiințe mărturisitoare ale acestui veac, „depozițiile” sale românești, scrise în limba franceză, aducându-i o notorietate mondială, atestată și prin obținerea Premiului Nobel pentru pace în 1986. De notat că, prin strădaniile Editurii „Univers”, au apărut în limba română **Noaptea** (1958) și **Porțile pădurii** (1964), ambele scrieri având un pronunțat caracter autobiografic.

Decupînd din romanul **Porțile pădurii** trama unui posibil scenariu de spectacol teatral, gândit mai curînd cinematografic sau pentru televiziune, Dinu Cernescu n-a putut evita simplificările inerente dramatizării. Epicul nu se convertește (și nu se poate converti automat!) în dramatic, păstrarea firului narativ al acțiunii avînd un caracter expozitiv, ce devine principalul handicap al montării. Se poate vorbi, ce-i drept, de o conflictualitate intrinsecă a celor narate, dar nu și de o restructurare a materiei epice potrivit cerințelor specifice genului dramatic. Ceea ce a reușit totuși să păstreze, spre meritul ei, această dramatizare este dimensiunea simbolică a personajelor și a forțelor care se înfruntă, Elie Wiesel nefiind trădat astfel într-unul dintre planurile importante ale literaturii sale.

Spectacolul e sobru și auster, de o „sărăcie” voită, consonînd cu tonul și halo-ul său poematice. În două cuvinte, el rămîne, ca realizare artistică, modest dar onorabil. „Bagheta” care dirijează transfigurarea scenică a întregului este aceea a unui profesionist de marcă, iar contribuțiile „orchestrației” nu sînt nici ele puține sau neglijabile. Scenografia lui Sorin Bancu are calitatea rară a unei dramaticități infuze, cultivînd inspirat depășirea detaliului realist în favoarea unor deschideri simbolice, muzica scrisă de Harry Maiorovici e intens sugestivă, dinamică, eclerajul capătă și el, grație aceleiași baghete regizorale, o funcție dramatică, delectîndu-ne totodată cu rafinate irizări rembrandtiane.

Corectă, interpretarea actoricească nu poate depăși handicapul expozitivului. Se disting Miriam Roxana Ionescu (Maria), a cărei interpretare are forța dramatică necesară, Răzvan Popa (Gregor), ce dovedește un progres notabil, Rudy Rosenfeld (Gavril) și Theodor Danetti (Învățătorul), prin solidul lor profesionalism. Nicolae Călugărița (Ionel) e doar exterior. Se rețin, de asemenea, aparițiile Ioanei Crăciun (Clara) și ale lui Constantin Cotimanis (Primarul), elocvent și în tăcerile sale.

„A nu transmite o experiență înseamnă a o trăda” spunea Elie Wiesel. Fără să aibă anvergura unui requiem, spectacolul se constituie într-un „memento” de a cărui utilitate nimeni nu mai are dreptul să se îndoiască. Poate mai ales acum.

Victor Parhon

TERRA II SAU CATASTROFELE TEATRULUI PENTRU COPII

TERRA II de Tudor Popescu ● Teatrul „Ion Creangă” ● Data premierei: 4 martie 1990 ● Regia: Ileana Cîrstea Simion ● Scenografia: Delia Ioaniu ● Texte cinatece: Nicu Simion ● Distribuția: Nicu Simion (Oprîș), Vasile Filipescu (Tudor), Mihaela Mitrache (Oana), Gheorghe Vrinceanu (Arval), Mircea Mușatescu (Metus), Tudor Heica (Roboți), Marius Rolea (Runth), Mișu Andriescu (Situs), Marcela Andrei (Sina), Răzvan Ștefănescu (On), Manea Enache (Șef serviciu circulație spațială), Paula Sorescu-Lucian (Judecătorul)

Nimic mai potrivit pentru o distracție strășnică decît acest spectacol al Teatrului „Ion Creangă”: **Terra II** de Tudor Popescu. Nimic mai potrivit, spun, în cazul în care ești dispus să irosești, ca om matur, două ore din viață. Copiii, oricum, trebuie feriți să o facă. Ei nu sînt în stare, încă, a discerne între o parodie plină de haz și ridicolul involuntar al unei povestiri științifico-fantastice.

Acțiunea se petrece în epoca zborurilor intergalactice. Aflîndu-ne în plin science-fiction, regizoarea Ileana Cîrstea Simion și scenografa Delia Ioaniu se inspiră cu nesăț din costumația și decorul filmelor americane de duzină și senzație. Sigur că ei nu reușesc să preia întocmai și dotarea tehnică a filmelor cu pricina. Ba nici măcar genele false, peruca platinată și bicepsii contorsionați ai self-made-man-ului de peste ocean. Noi însă ne-am obișnuit cu lucruri mai modeste. Ceea ce ne-am fi dorit cu adevărat ar fi fost ca întîmplările cu asteroidul, iubirile neîmplinite între membrii echipei, mafioții de operetă, civilizațiile surori de pe cele două Terre și oamenii de știință celebri, pe care îi cheama simplu Oprîș, să fi găsit la timpul potrivit un om cu ceva mai mult umor. Textul cuprinde, ca orice piesă de Tudor Popescu, o doză de autoironie și o anume grație jovială. El nu se ia atît de tare în serios cum ar vrea regizoarea și autorul romanțioaselor cuplete muzicale, Vasile Mentzel.

CRONICA TELEFAGULUI

ȘTEFAN CAZIMIR

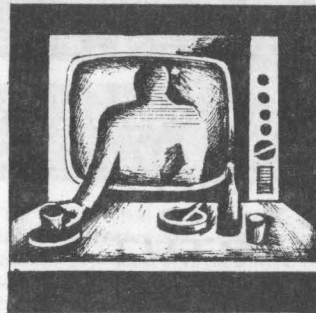
Citind această ficțiune „de-a dreptul”, în degradeuri melo-eroice, totul ajunge să semene însă foarte mult cu reprezentațiile din „Cîntarea României” și cu sărbătorile acelor copii agîtînd la nesfîrșit eșarfe. În contextul cultural îmbibat de astfel de imagini, sigur că spectacolul **Terra II** își avea explicația sa. Dar nu și justificarea. Fiindcă în același context cultural, Teatrul „Ion Creangă” a pus în scenă și **Pinocchio**, și **Turandot**, și **Mary Poppins**. Reluînd un articol mai vechi, îmi întăresc afirmația legată de faptul că se impune o reorganizare a instituției, care să implice întinerirea trupei, alcătuirea unui repertoriu adecvat, modernizarea stilului în care sînt gîndite și realizate spectacolele pentru copii. Noul director, domnul Grigore Gonța, trebuie să-și ia inima în dinți pentru a porni la „prima stagiune liberă”. Sînt și mari piedici în acest sens. Am înțeles că așa stau lucrurile cînd regizoarea spectacolului **Terra II**, Ileana Cîrstea, a venit în antract să ne spună că sala este goală fiindcă organizatorii de spectacole angajați nu-și văd de treabă. Așa că au fost dați „la penal”, cum singură a mărturisit. Bine că lui Tudor Popescu nu i-a trecut prin cap, ca autor stimabil ce este, să dea și el „la penal” pe aceia care i-au ajutat textul să devină o plimbare prin decoruri kitsch, de la costumații gen Superman, la specimene ale unei originale civilizații precolumbiene, care locuiește pe Terra II și, în sfîrșit, la imaginea finală inspirată cu siguranță din revistele coreene. Astfel privit, spectacolul aici în discuție atinge fără să vrea teme de mare actualitate și sesfirșește absolut zguduitor: Direct din „environment”-ul american-like în fericirea coreeană deplină, (exprimată pe cîteva voci de corul reunit al protagoniștilor) acțiunea trece prin terorism, impas psihologic al tehnizării, robotizare și detectare de minciuni. Cum spuneam la început, distracția e foarte mare, dar total neintenționată. Și asta numai pînă cînd se va rezolva cu „penalul” organizatorilor de spectacole. Fiindcă de atunci încolo, Teatrul pentru Copii și Tineret „Ion Creangă” va fi obligat să înceapă să se ocupe **intenționat** de lucruri ceva mai serioase.

Corina Șuteu

Cum am devenit telefag. Am devenit telefag ca tot românul în ziua de 22 Decembrie 1989. Dar începutul, pentru mine, datează din ajun, de la ora 12 și jumătate trecute fix, cînd în Piața Palatului au izbucnit strigătele, iar Nicolae Ceaușescu (rog să se conserve majusculele; este mica mea originalitate) a rămas cu gura căscată și cu ștergătoarea de geam în aer. Cel mai puternic moment din întreaga istorie a televiziunii noastre a fost și rămîne **momentul de întrerupere a transmisiei** din ziua de 21 Decembrie! Propun ca acest episod unic să fie reluat și „completat”, cu ajutorul imaginilor înregistrate la fața locului. Știm bine că, în timpul transmisiilor directe, se folosesc mai multe camere, căora regizorul din studio le dă cuvîntul alternativ. Cîte camere au funcționat în Piața Palatului la 21 Decembrie? Ce imagini s-au mai înregistrat, în afara celor transmise pe post? Prin reluarea lor integrală vom afla cu toții, în detaliu, ce s-a întîmplat **atunci** în balcon și în piață. Va fi, cu siguranță, o emisiune senzațională: **Ultimul miting**. În timpul ei, străzile se vor goli de pietoni, iar salamul de Sibiu va putea fi obținut fără coadă.

Ce mi-a plăcut. Mi-a plăcut, la procesul celor 4, faptul că, fiind condamnați la închisoare pe viață, li s-a scăzut din pedeapsă timpul petrecut în prevenție. Asta echivalează, în fapt, cu o scurtare corespunzătoare a vieții fiecăruia. Mi-a plăcut și emisiunea despre palatul Cotroceni, în care arhitectul-șef își etala modest competența și zelul, sub privirile admirative ale Ruxandrei Garofeanu: în salon am folosit ca model o sobă din nordul Moldovei, pe care o desenam în timpul studenției. În dormitorul lui Ceaușescu — proscomidia de la Sălcați. În sufragerie — catapetasma de la Batovina (nu știu dacă am reținut exact numele localităților). Și să mai spună cineva că Ceaușescu n-a încurajat artele și nu i-a stimulat pe

artiști! Propunere: invitați-i cît mai curînd în studio pe Nicolae Dragoș și pe Nicolae Dan Frunțelată, spre a ne spune fiecare în parte ce ritmuri a folosit de-a lungul vremii în odele închinete tizului. Iambii suitorii? Troheii? Săltărețele dactile?...
Arta conversației. Reporterii televiziunii știu cît de cît să întrebze, dar nu să și asculte răspunsurile. Îi taie interlocutorului vorba, nu-l lasă să-și urmeze firul gândirii, **nu înțeleg** uneori ce li se spune și nu ne mai permit nici nouă să înțelegem... Pe cînd un curs de arta conversației? Lecția 1:

— Bună ziua, nea Istrate! — Șapte pui de rață, frate!

Limba de lemn. Unii amici ai mei susțin, în ultima vreme, că în emisiunile TV ar fi revenit „limba de lemn”. Opinia mea se deosebește parțial de a lor, în sensul că ameliorările mi se par evidente: teiul a fost înlocuit prin palmier, carpenul prin palisandru etc.

Cum ne vindecăm de telefagie? Simplu: închizînd televizorul. La ce? La desenele animate cu condiția să nu se dea **Ferma animalelor** sau alt film de aceeași factură). Sau la emisiunea în limba maghiară (cu condiția să nu știi ungurește, iar emisiunea să nu fie subtitrată). Singura salvare certă, pentru mine, a rămas deocamdată muzica populară. Iubiți conducători ai Televiziunii Române Libere! Dați cît mai multă muzică populară! Dar ce te faci cu iubitorii acesteia, care vor protesta că li se agravează telefagia?!

O soluție radicală. În după-amiaza zilei de 22 februarie, la mine în bloc s-a produs un incendiu. Urmarea: n-am avut curent electric în tot cursul serii. Am cinat cu nevastă-mea la lumina luminărilor — una roșie și una galbenă. Pe ecranul stins al televizorului alb-negru am privit în acest timp un interesant film color: un bărbat și o femeie cîntînd la lumina luminărilor — una galbenă și una roșie.

